

Nr 333.

Av herr **Janson** i Frändesta **m. fl.**, *angående införande av bestämmelser om interpellationsinstitut i kommunallagarna.*

I en till 1944 års riksdag väckt motion med nr 350 i andra kammaren hemställdes, att riksdagen för sin del måtte besluta om införande i kommunallagarna av interpellationsrätt. Motionen hänvisades till konstitutionsutskottet, som i utlåtande nr 17 hemställde, att densamma icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, vilket även sedermera blev riksdagens beslut. Såsom grund för sitt avslagsyrkande anförde konstitutionsutskottet bland annat, att något behov av dylika bestämmelser i kommunallagarna icke vore för handen, samt framhöll vidare: »Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen förekomma, ehuru interpellationsrätten icke är reglerad i kommunallagarna, interpellationer inom kommunernas beslutande organ antingen med stöd av dessas arbetsordningar eller oberoende härav. I båda fallen finnes möjlighet att ta hänsyn till de skiftande förhållanden och behov, som kunna föreligga inom olika kommuner. En fri utveckling efter dessa riktlinjer finner utskottet vara att föredraga framför en reglering genom lagstiftning».

Det torde visserligen vara riktigt, att interpellationer förekomma inom kommunernas beslutande organ antingen med stöd av dessas arbetsordningar eller oberoende därav. Likväl hava erfarenheterna tyvärr visat, att framställande av interpellation på många håll ej medgives eller, därest den medgives, negligeras, i fall då arbetsordningarna ej innehålla några bestämmelser om interpellationsrätt. Det har även visat sig, att motioner om införande av sådana bestämmelser i de kommunala arbetsordningarna ofta avslås, hur behjärtansvärt motionens syfte än må vara. För bevarande av sunda demokratiska principer ha riksdagen och flertalet av de större städerna infört interpellationsinstitutet. Interpellationsrättens flitiga användning i dessa institutioner torde vara tillräckligt bevis för detta instituts värde.

Förhållandena i primärkommunernas beslutande församlingar kunna naturligtvis ej direkt jämföras med förhållandena i riksdagen. Att interpellationsinstitutet även i kommunala sammanhang är av stort värde bestyrkes dock icke minst av att ett sjuttiotal städer infört interpellationsrätt i arbetsordningen för sina fullmäktige eller i praxis medgivit användandet av det samma. Med det allmer utvidgade arbetsfält, som de kommunala beslutande församlingarna få, minskas den enskilde fullmäktigeledamotens möjligheter att överblicka och därmed också att påverka utvecklingen.

Den väntade sammanslagningen av landskommuner till större enheter kommer troligtvis att vid behandlingen av många frågor skapa irritation. Interpellationsrätt skulle här vara en god säkerhetsventil. Det torde emellertid vara av vikt, att eventuella lagbestämmelser härom ej utformas för snävt utan medgiva möjligheter till en smidig anpassning i varje förekommande fall efter de olika kommunala organens skiftande lokala förhållanden.

Ett införande av bestämmelser om interpellationsrätt i kommunallagarna skulle enligt vår mening kraftigt understryka kravet på det kommunala självansvaret, minska möjligheterna till kommunalt maktmissbruk samt därför även underlätta bevarandet av en sund kommunal självstyrelse. Vi anse frågan därom av den vikt, att en snabb lösning av föreliggande problem erfordras.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen för sin del måtte besluta om införandet av bestämmelser om interpellationsinstitut i kommunallagarna samt att vederbörande utskott måtte låta utarbeta därför erforderlig lagtext.

Stockholm den 23 januari 1946.

Stig Janson
i Frändesta.

E. Thorell.

Erik Severin.

Ernst V. Staxäng.

Fritz Persson.

Olivia Nordgren